

Gem 2021/0086 God och nära vård, Psykisk hälsa

SYLF är en förening som organiserar 13000 läkare nationellt som har tagit examen men som ännu inte är färdiga specialister. Föreningen är kopplad till Sveriges Läkarförbund. Arbetet för god och nära vård är viktigt, och då många läkare på vikariat innan och under allmäntjänstgöring utgör en betydande del av vårdkontakterna i primärvården. Det är beklämmande att se hur allmäntjänstgöring och bastjänstgöring inte finns inberäknat på sidan 179, då det är en betydande del av vården som utredningen berör som utförs av dessa läkare.

6.3.2

Vi håller med om utredningens förslag. Det sker dock inte enbart genom nya riktade insatser, men också genom att säkerställa att befintlig utbildning i regional regi sker i en tillräcklig omfattning. Regionerna har i HSL skyldighet att tillhandahålla tillräckligt många utbildningsplatser för läkare efter examen, för att erhålla legitimation och specialistbevis. Detta har inte skett och väntetid till legitimation har ökat och bidragit till brist av såväl specialistkompetenta psykiatriker och allmänläkare.

Nationella vårdkompetensrådet har initierat ett arbete kring kartläggning av dimensioneringen av läkares utbildningstjänster. För att säkerställa att god och nära vård faktiskt sker kommer det kräva ytterligare och starkare nationellt ansvar för att regionerna faktiskt ökar antalet utbildningsplatser.

6.3.4

I uppräknningen av läromål och beskrivning av läkares utbildning har utredarna missat att ta med frågan om allmäntjänstgöring och bastjänstgöring (se sidan 191). Det gör också att införandet av förändringarna föreslagna av utredningen kan komma att försvåras. Då läkarnas vidareutbildning ligger under regionernas ansvar, inklusive möjlighet att legitimeras, tappar man en viktig del av kåren som inte sällan arbetar patientnära.

2018 arbetade 3017 examinerade läkare utan legitimation inom hälso- och sjukvården. Den absoluta majoriteten är läkare under allmäntjänstgöring, men även vikarierande underläkare som arbetar på vikariat innan allmäntjänstgöring är en betydande del; inom öppen hälso- och sjukvård var det samma år 541 läkare utan legitimation som arbetade (här är AT-läkarna borträknade då de ofta är anställda av större sjukhus, även om de är utposterade inom primärvården).

Allmäntjänstgöringen är under utfasning i och med ikraftträdande av det nya utbildningssystemet för läkare, men tusentals läkare ska fortfarande genomföra det fram till och med åtminstone 2029 enligt vissa uppskattningar som gjorts; ca 1500 tillsätts varje år fram till åtminstone 2029.

Detta blir viktigt för reformen och möjligheten att ge god och nära vård även för psykiatriska tillstånd. Formen för allmäntjänstgöring regleras av SOSFS 1990:5. Allmäntjänstgöringen av fyra obligatoriska tjänstgöringsavsnitt: medicin, kirurgi, psykiatri och allmänmedicin. Traditionellt sett har allmäntjänstgöring varit placerad sist, och kunskapsmål om psykiatriska tillstånd varit uppnådda vid tidigare placeringar. På grund av pandemin och en önskan om att öka möjligheterna att dimensionera upp allmäntjänstgöringsplatserna finns inte längre det kravet. De allmänmedicinska målen innehåller inte handläggning eller initiering av handläggning av psykiatriska tillstånd. Det behöver adresseras vid införande av en förändring, då det finns risk att de tjänstgörande läkarna i primärvården inte tränats i att hantera psykiatriska tillstånd.